

NAPREJ

Glasiilo jugoslovanske socialno demokratične stranke

Stev. 51.

V Ljubljani, sobota dne 2. marca 1918.

Leto II.

Kam plovemo.

V avstrijskem državnem zboru vlada še nima večine za proračunski provizorij. Prihodnji teden bodo glasovali o njem, če bo vlada sploh čakala, da ji parlament da zaupnico ali ne, ali ga pa bo kar odgodila, morda celo razpustila. Če vlada odgodi parlament, tedaj bo provizorij rešila krona, in prav mogoče je tudi, da se v slučaju akutne krize spremeni, če že ne vlada pa vsaj vladni sistem in pridemo polagoma zopet v režim § 14. Vsaj dogodki nam napovedujejo obnovo absolutizma.

Skoro popolnoma enako se razvijajo razmere pri nas. Ministrski predsednik obravnava s strankami o notranjih vprašanjih, dvakrat je izjavil, da se ekspedicije v Ukrajino Avstrija ne udeleži, tretjič pa izjavlja v gospodski zbornici, da bo najbrže morala tudi Avstrija ponuditi svojo pomoč guvernementom v Podolju, kjer kakor piše časopisje čete rdeče garde »more, pobijajo, rušijo mesta in vasi ter uničujejo vse vse« kakor največji zločinci. To in pa, da si Avstro-Ogrska zagotovi sadove miru z Ukrajino in Rusijo, zahteva baje tudi našo intervencijo.

V Nemčiji in v Avstriji se bližamo novemu absolutizmu, ki utegne biti neposredna posledica dogodkom, zakaj ti dogodki nam ne približujejo konca vojne in ne favorizirajo miru sporazumljenja, in če sklenemo mir z Rusijo, ki je sedaj že gotova stvar, nam tudi gospodarske razmere ne obetajo nič prida. Naša produkcija je sedaj premajhna, da bi izvažali blago v zameno, za denar, ker nimamo ne zlata ne srebra, pa tudi ne dobimo nič. Uspeh v gospodarskem oziru torej ne more biti velikega pomena.

Stojimo torej po vsem tem sodeč pred novimi velikimi dogodki. Kakšni bodo, nam ni mogoče napovedati, toda gotovo je, da po tej poti ne pridemo še kmalu do konca vojne, kar naglašajo Anglija, ter da nas čakajo še prav resni časi, ki niso več daleč, a so važni v razvoju te vojne.

Kaj je pa z mirovno pogodbo?

»Arbeiter-Zeitung« z dne 28. februarja piše naslednje:

Nemški državni zbornici je bila predložena mirovna pogodba z Ukrajino. Zbornica je o predloženi mirovni pogodbi že razpravljala in jo odobrila. Kako pa v Avstriji?

Predvsem so v Avstriji objavili samo glavno pogodbo, dodatne pogodbe pa ne. Že takrat smo opazili — recimo — jako čuden slučaj. V Berlinu je bilo objavljeno takoj vse besedilo glavne pogodbe, in sicer že 10. februarja (»Nordd. Allgem. Zig.« št. 76). Na Dunaju pa je izvedela javnost dne 10. februarja vsebino najvažnejšega člena — čl. VII. o gospodarskih odnosih — le v glavnih obrisih. Objavljena pa je bila šele 14. februarja. Medtem pa nam je cenzura črtala na po berlinskih podatkih objavljeno poročilo. Toda še bolj čudno je bilo z dodatno pogodbo. Ta dodatna pogodba, ki jo je sklenila Nemčija z Ukrajino, je bila objavljena v Berlinu dne 11. februarja v polnem obsegu. Ina 28 paragrafov. Na Dunaju smo se zadovoljili s poročilom: »Posebna pogodba o različnih pravnih zadevah je bila podpisana v Brestu Litovskem.« Toda do danes ni bila objavljena.

Tedaj, kaj je z odobritvijo državnega zbora? Na podlagi vsebine pogodb, glavne in dodatne pogodbe, morajo biti ratificirane in ratificirane listine se morajo prejemkomože na Dunaju izmenjati. Mirovna pogodba stopa po svoji ratifikaciji v veljavo. V smislu določb avstrijske ustave (državni osnovni zakon o izvrševanju vladne in izvršilne oblasti), »napoveduje cesar vojno in sklepa mir« (čl. 5) in »sklepa državne pogodbe« (čl. 6). Toda v svrhu veljavnosti trgovskih pogodb, ki obtežujejo državo ali dele države, ali pa obvezujejo državljane, je potrebna odobritev državnega zbora. Da se nanašajo ta določila na mirovno pogodbo z Ukrajino, ni nobenega dvoma. Že samo

dejstvo, da je bila pogodba predložena v odobritev nemškemu državnemu zboru, dasi je ustava države z ozirom na kompetenco cesarja sklepati mir in državne pogodbe, enaka, — govori za to. Toda zbornica mora pogodbo potrditi, preden se dožene na podlagi ratifikacije končni sklep miru. Tudi to je samoobsebi umevno, ker ne more biti pogodba, ki je navezana na odobritev, brez te odobritve sklenjena obvezno. Toda dogodki v Nemčiji nas odvezujejo nadaljnjega dokazovanja. Zakaj ne predložijo pogodbe, ko mora biti vendar »čimprej« sklenjena?

Mogoče pa misli grof Czernin prezreti državno pravno nujnost, ki določa, da mora odobriti državni zbor pogodbo že pred ratifikacijo? Skoraj bi človek to mislil, zato mora zbornica zahtevati v svojo odločnostjo takojšnjo predložitev obeh pogodb in ne sme dovoliti, da bi bili drugi predlogi s tem prejudicirani!

Politični pregled.

— Jugoslovanska majniška deklaracija v graškem občinskem svetu. V občinski seji dne 28. t. m. je graški občinski svet imel na dnevnem redu predlog, s katerim je najodločnejše protestiral proti ustanovitvi jugoslovanske države, ki jo zahteva majniška deklaracija. Izključno nemški občinski svet je predlog sprejel. Proti predlogu so glasovali socialno-demokratski občinski svetovci, ker priznavajo pravice vsakega naroda in uvidevajo, da sklepa nemški Uraec take resolucije le zaradi tega, ker se boji za navlado in hoče s tem omejiti svoboden razvoj sosednemu narodu.

— Izgledi za mir. Nemški imperializem postaja zmagoslaven, pohod v Rusijo se izvršuje brez ovir. Rusija je brez armade, ljudstvo v Rusiji brez volje za nadaljevanje vojne, nemške čete imajo lehek položaj. »Ruska revolucija« — tako piše dunajska »Arbeiter-Zeitung« — je uničila rusko armado, napravila je veliko rusko državo za brezobrambni plen. Kulturno nizko stoječi, pisanja in čitanja nezmožni, od nacionalnega čustva neprožeti, od nobene višje politične uvidenosti nenačinjeni ruski kmet je bil nezmožen, da bi branil svojo domovino in svojo revolucijo proti zunanjemu sovražniku, kakor hitro je odnehala trda disciplina. Nemčija je bila naenkrat pred dejstvom, da je njen največji sovražnik, sovražnik, pred katerim je imela največ strahu, brez odporne sile. Izkušnja je bila vlika, da se izkoristi slabost sosedov. Ta izkušnja je gnala široke plasti nemškega ljudstva v imperializem. Sedaj je zmagala ona smer nemškega imperializma, ki je pripravljena za sporazumen mir na zapadu, če se poveča Nemčija proti vzhodu. Zato je sledil »mirovnemu ultimatumu« na vzhodu zadnji Hertlingov govor, ki ponuja nasprotnikom na zapadu mirovna gajanja na temelju posestnega stanja pred vojno. Nemčija je sedaj pripravljena, da se odreče vsem osvojitvam na zapadu, da spravi na varno novo oblikovanje v vzhodni Evropi, ki ga je vsilila Rusiji. Usoda sveta je sedaj odvisna od tega, če so pripravljene Amerika, Anglija in Francija za mir na taki podlagi. Nekatera dejstva govore za to, druga proti. Razkosanje velikanske ruske države pomenja silno ojačanje nemške moči. Francija si ne bo upala pričeti nobene vojne več proti Nemčiji, kakor hitro se ni treba bati Nemčiji več ruskega velikan na vzhodu. Prav tako se bo morala bati Italija vojne proti Avstro-Ogrski, kakor hitro ni več ogrožena donavska monarhija od Rusije. »Evropsko ravnovesje« kakor je obstajalo pred vojno, ne obstoja več. Toda ravno ohranitev avropskega ravnovesja je najvažnejši vojni cilj Anglije in Amerike, ki le tako dolgo lahko vladata kot razsodnika nad kontinentalnimi državami, dokler drže te države druga drugi ravnovesje. Zato bodo občutili nemško zmago na vzhodu v Franciji kakor tudi v Italiji, na Angleškem kakor v Ameriki za neznošen poraz. Mnogo jih bo tam, ki bodo zahtevali, da je treba nadaljevati vojno, dokler ne bodo osrednje države prisiljene, da se odrečejo svojim osvojitvam na vzhodu. Po drugi strani pa bo ojačila nemška zmaga na vzhodu mirovno gibanje na zapadu. Ker mnogo bo tam takih, ki bodo mnenja, da je sedaj vojna proti centralnim državam brez izgleda na dober konec. Nemogoče bo prenehati vojaško centralne države, kakor hitro lahko razpolaga Nemčija z svojo armado na zapadu; nemogoče bo jih izstradati, kakor hitro lahko dobivajo centralne države živila in sirovine iz vse vzhodne Evrope. Nemška zmaga na vzhodu bo torej po eni strani ojačila na zapadu odpor proti miru, a ojačila bo tudi mirovno stremiljenje. Kateri od teh učinkov bo močnejši, tega ni mogoče predvideti. Mnogo bo odvisno od tega, koliko da so pripravljene centralne države dovoliti svojim sosedom na zapadu in jugu, da dobe njihovo potrdilo k preuredbi na vzhodu. Ne vemo še, če je Nemčija pripravljena k popolni obnovitvi Belgije, če hoče rešiti aljaško vprašanje demokratično kot »notranje nemško vprašanje«, če se odloči, če prizna nekaj od angleških načrtov v Prednji Aziji. Prav tako tudi ne vemo, če se vladajoči v Avstro-Ogrski sedaj, ko je razkosanje Rusije znatno izboljšalo položaj monarhije, odločijo k priznanjem Italiji.

— Četrkova seja poslanske zbornice. Poslanska zbornica je nadaljevala razpravo o zakonu glede odobave snovi za gnojna. Minister za poljedelstvo grof Sylla-Tarouca je zastopal predlog vlade in razpravljala o odsekovnih resolucijah. Na neki mehak poslanca Friedmanna, kakšno stališče da zavzema poljedelsko ministrstvo napram izpremembi v uradu za prehrano, je izjavil minister, da on zelo obžaluje riterjev ostop, s katerim je bil vedno v dobrih odnosih. Kakorkoli prevzame ta težavni posel in kakorkoli se izgraja, vedno se dani odnosaji med poljedelskim ministrstvom in uradom za prehrano. Poljedelsko ministrstvo mora skrbeti za to, da se ne otežkoči poljedelska produkcija, a urad za prehrano ima dolžnost, da daje poljedelskemu ministrstvu to možnost. Toda vmesavanje v zadeve tega urada, prevzemati zanj odgovornost, ki ne spada v njegov delokrog, to minister hvaležno, a odločno odklanja. Govorilo je se več poslancev, med njimi tudi socialna demokrata Jokl in David. Jokl se je pritoževal nad rekvizicijo živine v Slezijski. Razvijal je nato socialno demokratični agrarni program. Dejal je, da vojno kmetje že nad 500 let proces proti veleposestnikom. Socialni demokrati pa ne priznajo, da je ta proces že resen. V tem stoletnem procesu zantevamo, da se revirna doseganje postopanje. Nocoj preganati kmeti z njegove odnacije, nasprotno, onemu hočemo dati zemljo, ki jo res obdeluje. — Nato je bil sprejet zakon v drugem in tretjem čitanju.

— Iz gosposke zbornice. Četrkova seja gosposke zbornice je bila precej živahna. Znamiti pacitist profesor Lammach je izjavil s svojimi stvarnimi izjavami nasprotstvo vojnih oboroževalcev v tej visoki družbi. Lammach je zlasti kritiziral Pattajev govor, o katerem je dejal, da je nastopil prav kakor zastopnik pomorske westalske težke industrije. Sploh je miroljubni govor Lammachev ves čas dražil visokorodne gosposde in klicali so mu, da je njegov govor namenjen tujini. Ko je sklenil Lammach svoj govor z besedami, »če traja vojna še dlje, bo Evropa opustošena, Amerika oslabljena in Japonska se bo režala nad dedščino sveta«, so mu klicali gosposde zbornice, »da, nad vašim govorom se bo režala.« Gosposka zbornica je sprejela potem zaupnico za grofa Czernina. Proti zaupnici so glasovali le nekateri poljski člani gosposke zbornice, češki in jugoslovanski člani so pa odšli pred glasovanjem iz dvorane.

— Naše čete proti Rusiji. Včeraj smo že poročali o govoru ministrskega predsednika Seidlerja v gosposki zbornici, kjer je naznanil, da se udeležijo tudi avstro-ogrski čete pohoda v Rusijo. To naznanilo so sprejeli gosposki zborničarji z velikim odobravanjem. O tej stvari poročajo iz vojnega poročevalskega stana: 25. februarja sta prišla komisar podoljske gubernije dr. Stepura in štabni oficir častniškega zbora junozapadne fronte major Nikolajev k c. kr. divizijskemu poveljstvu št. 54 z izjavo, da prosita, ker so pretrgane vse zveze s centralno rado, v imenu ukrajinskega ljudstva za pomoč proti nasilju in zločinskemu roparskemu početju boljševikov na ta način, da vkorakajo avstro-ogrski čete v Ukrajino. Dr. Stepura in major Nikolajev, ki sta se povsem primerno legitimirala, sta izrečno poudarjala, da sta izrekla prošnjo v imenu vsega ukrajinskega prebivalstva.

— Iz brambnega odseka. V brambnem odseku poslanske zbornice je izjavil minister pl. Czapp: Pritožbe glede nezadostnih pristojbin za moštvo imajo pač svoj vzrok v težavnih razmerah v zaledju. V tem oziru pa bi se pritožbam ne moglo popolnoma odpomoči, če bi se tudi zvišale pristojbine. Namerava se, da prevzame erar stroške za snajenje, ki so se doslej morali poravnati iz pristojbine. Posvetovanja glede zvišanja pristojbine pa doslej niso dovedle do končnega rezultata. Pristojbina v zaledju za vsakega moža se zviša za 25 vinarjev na dan.

— Neoviran pohod Nemcev v Rusijo. »Corriere della serra« Prinaša poročilo iz Petrograda, glasom katerega je bil sporočil Kriljenko v izvršnem odboru sovjeta, da ruske čete niti ne poizkušajo, da bi zadržale pohod Nemcev ali da bi rešile bogati železniški material. Težke baterije so izgubljene. Mornarji zapuščajo bojne ladje in jih prepuščajo njihovi usodi. V Pskovu je bilo velikansko skladišče vojnega materiala, živila, orožja, več sto baterij in ogromne municijske zaloge. Vse to so dobili Nemci nepoškodovano. Ruska garnizija je bila oddala nekaj strelav, potem se je umaknila, in ni niti železniškega tira razdrila. V Petrogradu poizkušajo napraviti mobilizacijo, a zglašajo se zelo malo vojakov, večinoma neizurjeni delavci, doslej baje le 10.000. Na mnogih točkah mesta so pričeli včeraj opoldne streljati iz pušk. Prizori bede vsled lakote se množe.

— Dogodki v Rusiji. »Secolo« objavlja naslednje poročilo iz Petrograda: Skoraj vsi petrograški polki so odgovorili pokorščino mobilizacijskemu ukazu sovjeta ljudskih komisarjev izjavljajoč, da je Ljening obljubil mir in da so ga le vsled tega podpirali. Nekateri oddelki preobraženjskega polka so bili že na kolodvoru, zbrali pa so se tam na posvetovanje ter se potem vrnili v vojašnico. — Petrograški dopisnik »Corriere della Sra« poroča, da se vo-

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 30.—, za pol leta K 15.—, za četrt leta K 7.50, za mesec K 2.50. Za Nemčijo celo leto K 35.00, za ostalo tujino in Ameriko K 42.—. Posamezne številke po 10 v.

Inserati: Enostopna petst vrstica 30 v; pogojem prostor 60 v; razglasi in poslasto vrstica po 60 v; večkratni objav po dogovoru primeren popust.

jaki petrograške posadke v prenapolnjenih vlakih ne vozijo proti sovražniku, ampak v nasprotni smeri domov. Ljudi delavstvo da se je naveličalo vojaške službe. Ena največjih Ljeningovih ljudskih taborišč je poslalo le 150 mož. Sovjet ljudskih komisarjev je zbral v zavodu smolnih vecno oborezenih ljudi, ki so mu v Petrogradu na razpolago, vzemljeni zaradi tega, ker ni nikakoj poročil iz Bresta Litovskega.

— Rusija in Japonska. Reuterjev urad poroča: V vpadnih japonskih krogih ni nič znane o kakem francoskem predlogu, naj bi z ozirom na dogovore v Rusiji japonska pričela kako vojaško akcijo. Najnovejši dogodki v Rusiji pa so na japonskem vzbudili pozornost. Prodiranje nemških čet v Rusijo je za vse zaveznike, ki so zainteresirani na vzhodu, ustvarilo popolnoma nov položaj. Najnovejši razvoj v Rusiji in razširjenje Nemčije proti vzhodu pomeni prav resno nevarnost za Japonsko. Če bi Nemci zasedli Petrograd, bi pomenilo to, da je Nemčija oddaljena od Viadrinstoka le še en mesec in da se nemška oblast v petih ali šestih tednih razširi na celo Sibirijo z njenim bogastvom živih in drugih zalog. Novi položaj vzouja torej na japonskem resno zanimanje. — K temu pripominja Wolffov urad: Neumljivo je, kako se more japonska čutila ogroženo vsled nasega prodiranja v Rusiji. V resnici gre le za poskus entente, da bi vznemirila Japonsko in jo nanjuskala. Posebno živahno deluje v tem oziru Francija.

— Japonska za odločen nastop. »Petit Parisien« piše: Japonska si pridržuje, da ukrene odločne odredbe, če se sklene mir v Litovskem Brestu. Japonska meni, da mora napraviti ukrepe v smeri proti Sibiriji in Urulu, da zastavi pot Nemciji, ki se hoče polastiti bakrenih in platinovih rudnikov v Urulu. — V uvodnem članku naznanjajo londonske »Times«, da nastopi Japonska v ruski Aziji.

— Za organizacijo boja proti nemškemu imperializmu. »Pravda«, otično glasilo sovjeto, piše, da res odstopita Ljening in Trockij in da se zopet skliče konstituenta, ki prevzame otično zastopstvo Rusije napram centralnim državam. Ljening in Trockij se bosa pa povsem posvetila organizaciji boja proti nemškemu imperializmu.

— Zenska volilna pravica na Švedskem. Iz Stockholma poročajo, da je predložila vlada državnemu zboru predlog, ki daje ženam aktivno in pasivno veljavo pravico.

— Angleška delavska stranka. Reuterjev urad poroča iz Londona: Konferenca delavske stranke je sprejela novo ustavo stranke in predloge za temelje članstva. Uspeh je vsled popolnega poraza neodvisne delavske stranke značilen. Člani postanejo lahko ročni in duševni delavci. Predlog, ki je bil šel za tem, da se prepreči močno članstvo duševnih delavcev, je bil z ogromno večino odklonjen. Dva druga predloga, da se pomnoži število članov in glasov neodvisne delavske stranke v izvrševalnem odboru, sta bila odklonjena pri prvem glasovanju z 1.600.000 glasovi proti 757.000 glasovom, pri drugem glasovanju z 1.839.000 proti 345.000 glasovom.

— Nemiri se razširjajo po vsej Irski. »Nieuwe Rotterdamse Courant« poroča iz Londona: V zadnjem času se je položaj po vsej Irski neprestano poslabševal. Ta teden bodo najbrže zadnje seje konvencije. Nemiri, povzročeni od »sinfineerjev«, se razširjajo po vsej Irski. Dublinski dopisnik »Times« piše: Gola resnica je, da ne velja kraljev ukaz v okrožjih Clare, Slijo, Roscommon in Mayo nič več. V nekem kraju okrožja Clare ima policija vsak dan spopade s četami živinskih trgovcev in poljedelskimi delavci. Vsak dan razrezujejo brzojavne žice in polagajo dreveza preko cest, da ovirajo na ta način gibanje vojaštva in policije. V zapadnih okrožjih konfiscirajo vsak dan v imenu irske republike farne. Lynch, ki se nazivlje »zastopnik za živila sinfeinerjev«, je preprečil v Dublinu izvoz prašičev na Angleško in javno je izjavil, da bodo preprečili sinfeinerji ves izvoz mesa. Dopisnik graja premehko postopanje oblasti. Misli, da imata vojaštvo in policija naročilo, da preprečita spopade s prebivalstvom.

Dnevne beležke.

— Predavanje o slepcih. Ob veliki udeležbi slovenskega ženstva je predavala snodi gđ. Skabernetova o oslepelih slovenskih vojakih in o tem, kako naj javnost vsaj nekoliko omili njih bedni položaj. V široko zasnovanem referatu je predavateljica zbudila pri poslušalstvu toplo zanimanje za te nesrečne žrte vojne, ki niso le telesni pohabljeni, ampak so tudi duševno razdvojeni, brez veselja in preguma za življenje. Oslepi vojniki ne potrebujejo le gmotne podpore, marveč še vse bolj moralno, ki jo jim poda javnost lahko s tem, da ne kaže brezbrčnosti napram njihovi žalostni usodi. Prvo moralno pomoč naj jim izkaže slovensko ženstvo s tem, da jim priredi knjige, zabavne in poučne vsebine. V tritedenskem tečaju bo gđ. Skabernetova poučevala pisanje knjig za slepce. Tečaj prične v ponedeljek 4. marca ob 6. zvečer v fizikalni dvorani ljubljanskega učiteljskega. Komur količnik dopušča čas, naj se udeleži tega tečaja. Predavateljica je žela za svoje temeljito predavanje, burno pohvalo.

— Legitimacije za vožnjo po železnih. Praška „Bohemia“ izve, da je uvedba legitimacij za vožnjo po železnih že sklenjena stvar, vendar pa poteče še več časa, preden pride do uresničitve. Legitimacije bo treba imeti za vsako vožnjo po železnici in se bodo izdajale le potem, če se spozna namen potovanja za nujen. Potovanja za zabavo bodo zelo otežena. Za krajše vožnje in lokalne železnice ne bo treba legitimacij.

— Omejitve poštnega prometa. Zaradi omejitve železnicega prometa sprejemajo poštni uradi do preklica le nujne, potrebne zavojne z drozami ter zavojne za vojne pošle. Denarne pošiljave se sprejemajo prej ko siej. Promet z pismi in časopisi ni omejen. Zbivki in osobni viaki se prevajajo v pivi visti le pisma, dopisnice, dnevniki, v drugi vrsti šele zavoji.

— Omejen železniški promet. Poročali smo že včeraj na kratko o tem. Sedaj uradno razglasajo: Zaradi odvažanja nakupljenega tovornega blaga je nujno potrebno, da se ustavijo za približno 8 dni nekateri osebni viaki, ter vozijo z njim stroji tovorni viaki. Izostanejo torej od srede, 27. februarja do nadaljnjega ukrepa sedeči osebni viaki: Jesenec-Ljubljana glavni kolodvor št. 1711 in 1712; Ljubljana gl. kolodvor-Bubnjari št. 2213 in 2218; Grosuplje-Kočevje št. 2313 in 2318; Divaca-Ptuj št. 312 in 317; Herpetje-Kozina-Trst drz. kol. št. 213 in 218.

— Delavsko gibanje v Trstu. Kakor smo že poročali, se vrši v Trstu šod za shodom, na katerih delavci posameznih strok razpravljajo o svojem položaju, ki je nastal spriču vojne in druginje ter sklepajo spomenice in jih predlagajo svojim delodajalcem. — Stavbni delavci (zidarji, lesni delavci, klesarji in slikarji) zahtevajo 50% povišanja plače in osemurni delavnik. — Tiskarsko osebje zahteva 75% draginjske doklade na sedanje plače. — Za vajence, prvo leto vajenstva K 10, drugo K 15, tretje K 20 in četrto K 25 na teden. — Remični delavci in drugi zahtevajo tudi zvišanje plač. — Kdor pozna delavske razmere v Trstu za časa vojne, se temu gibanju ne more čuditi. Čuditi se more le, da so delavci toliko časa mirno trpeli. Kaj čaka ljubljansko delavstvo raznih strok? — Mladinska organizacija se zadnje čase lepo razvija. Prireja shode, se stanke in predavanja. Tako je lepo. — „Edinost“ se jezi, da so socialni demokratje prodrli s svojo zahtevo, da smejo tudi prodajalne aprovizacijske komisije prodajati sladkor, ki je bil do sedaj privilegij trgovcev, da so z njim sleparili kolikor so hoteli. Tudi proti Delavskim združenjem se jezi, češ, da hočejo uničiti zasebne trgovce. Ta jeza je dobro znamenje za napredek naših združenj, ki danes štejejo skoro 15.000 članov. Ako bi tržaški narodnjaki pred vojno, dajali več važnosti konsumnim združenjem kakor „oštarjam“, ki danes tudi sami lahko kaj pokazali na združnem polju. Tako se pa jezi. Prav jim je; sami so krivi! —

— Laški letalci so prišli ta teden zopet v Trst in pometali nekaj bomb, ki pa niso napravile nikakršne škode.

— Iz Borštni pri Kopru v Istri. Casih smo pisali o vremenju, o veseljah, a danes imamo marsikaj važnejšega. Življenje je postalo drugačno. S praznim želodcem zvečer spat, s praznim želodcem od obeda je vsakdanji dnevni red. Vsak dan moraš gledati izstradane, v cape povita človeška okostja, se pregibajo, kakor sence strahov. Tudi naši voditelji — istrski — so imeli dne 24. januarja na Kozini lakotni šod. Sklenili so razne resolucije. Poslali uo deputacijo k namestniku v Trst in potem v ministrstvu na Dunaj. Sklenili so, da bodo občine nehale poslovati, če vlada ne da pravočasno živil. Od tedaj je že mesec dni, a vlada nam ni še nič dala. Na Ukrajinsko žito, ki bo prišlo konjaj meseca junija, pa mi ne moremo čakati, ne mi v zaladju, ne cvel našega moštva na fronti. Razen telesnega gladi nas muči tudi duševni glad. Mladina se vzgaja brez primerne vzgoje in skoro brez šolskega pouka. Otroke poučuje pri nas samo učiteljska gosa Čeh, dasi imamo dvorazrednico in tudi g. nadučitelj Venturini ni v vojni službi. Sama učiteljska pa ne more zmagovati pouka, ker se je zlasti starejši otroci nič ne boje. G. Venturini bi moral biti kot učitelj oproščen črnovojniške službe, a ni, ampak pravijo da je oproščen le kot občinski tajnik. Njemu je to gotovo prav, ker mu to koristi v sedanji draginji glede na zaslužek nam Borštanom, posebno pa staršem nikakor ni po volji. Naše ljudstvo pa molči in potrpi a na mladini se bo ta greh množil. Nikakor ne gre, da se tako malo skrbi za šolsko mladino. Stari bomo pomirili polagoma gladi, cvel našega moštva uničuje vojna, a mladino uniči nevednost in brezbriznost naših voditeljev in vlade. Šolske oblasti se popolnoma nič ne brigajo za vzgojo mladine. Večina šolski organi v Koperskem okraju — od najvišje navzdol vsi — opravljajo sedaj druge posle prej nego one, za katere so namreč nameščeni. Tudi deželna upravna komisija bi lahko v tem pogledu kaj ukrenila, saj se vendar šolstvo vzdržuje iz deželnih sredstev. O ta nesrečna vojna! Miloš.

— Ročna torbica z denarico in majhno vsoto denarja je bila najdena na glavnem kolodvoru. Dobi se Resljeva cesta 29 I., levo.

Sodrugom naročnikom in čitateljem!

Zadnje čase se je pripetilo, da je bil „Naprej“ skoro nečitljiv in naročniki upravičeno protestirajo in so nevoljni.

Izjavljamo, da tega ni krivo ne uredništvo ne upravništvo lista, temveč krivda je na strani tiskarne, oziroma razmer, v katerih se tiskarna nahaja.

Poskrbeli smo, in tiskarna nam je obljubila, da bo v bodoče boljše. Na drugi strani se naročniki in sodrugi pritožujejo glede oblike lista. Ko smo obliko lista izpomenili, je bil naš namen, da bo list imel pet stolpov in da bo vsaj polovico tiskan z malimi črkami, da bi na ta način imel list približno za 200 vrst več gradiva.

Tudi to se nam ni posrečilo, ker tiskarna vsled pomanjkanja stavcev ne more tega izvršiti, primorani bomo, da se zadovoljimo s prejšnjim formatom, dokler se razmere ne izpremenijo.

Sodrugi, naj bodo uverjeni, da je najboljši nezadovoljno z listom izdajateljstvo, ki stori vse, da se list zboljša. Ali razmere so močnejše od naše volje.

Prosimo, vse sodruge naročnike, in čitatele, da to upoštevajo in ga list nadalje neumorno agitirajo; ker prišel bo čas, da bo list tak, kakor si ga želimo.

Na naslov c. kr. poštnega ravnateljstva. Zadnje čase, prihaja spet cela vrsta pritožb, da se naročnikom in celo prodajalcem lista dostavlja list po dve in po tri številke skupaj. Vprašujemo, ali ni naš list enakovreden z drugimi, posebno z nemškimi listi, ki se redno dostavljajo? Ali niso naše znamke prav toliko vredne kakor nemške? Prosimo c. kr. pošto ravnateljstvo, da izda svojim organom tozadevna navodila, ker hočemo enakovrednost z drugimi.

Vojna.

Dunaj, 1. marca. (Kor. ur.) Uradno se razglasa: Zapadno Brente se je izjalovil sovražni napad. — Od vlade in prebivalstva vedno zopet in v zadnjih dneh posebno nujno pozvane na pomoč so večerj avstro-ogrske čete pod poveljstvom feldmaršala barona Böhm-Ermolli v svrhu mirovne intervencije ukorakale v Podolijo ter so dospole do črte Novoselica-Chotin-Kamenjec Podolski. Ob železnih in važnih cestah prodirajoče čete imajo nalogo, da v zasledenem ozemlju vpostavijo red in mir ter zasigurajo trgovska pota za uvoz. Dosedaj je približno 10.000 Rusov odločilo orožje. Znatne množine municije, vozov in drugega vojnega materiala je prišlo v naše roke. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 1. marca. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Zapadno bojišče. Severno Poelcapelle so se izjalovili nočni, z močno artiljerijsko pripravo uvedeni napadi angleške infanterije. Na ostalih delih fronte izvidno delovanje in artiljerijski ogenj. Sovražni napad na Kortrik je povzročil znatne izgube med belgijskim prebivalstvom. Pri Chavignonu so naše naskakovalne čete vdrle v sovražne jake ter dovedle znatno število ameriških ujetnikov in nekaj Francozov. — Vzhodno bojišče. Vzdrževanje severne ukrajinske meje proti vzhodu prodirajoč so naše čete dospole do Dnjepra. Pri Kječici so naletele na močno izgrajeno mostišče. Mesto in kolodvor smo vzeli v naskoku ter ujeli nekoliko sto Rusov. V Mosyru smo uplenili flotiljo na reki Pripjet, 6 oklopnih čolnov, 35 motornih čolnov in 6 lazaretnih čolnov. Pri Fastovu smo dospeli do železnice Kijev-Zmerinka. Jugozapadno Staro-Konstantinova s sovražno premočjo se borečim poljskim legijam so naše čete hitele na pomoč. Skupno smo premagali sovražnika. Od ukrajinske vlade in prebivalstva pozvane na pomoč so avstro-ogrske čete v širokih odsekah severno Pruta ukorakale v Ukrajino. — Z ostalih bojišč nič novega. — Von Ludendorff.

Državni zbor.

Na Dunaju, 1. marca.

Poslanska zbornica je obravnavala danes v drugem čitanju zakon o pristojbinah za moštvo, njihove svojce in zaostalo družino. Poročevalec je bil socialni demokrat Glöckel. Izvajal je, da tvori ta zakon dopolnilo zakona o vzdrževalnosti, del oskrbe za invalide in oskrbe za svoje invalide vojakov. Cilj oskrbe za invalide bo, da omogoči žrtvam vojne, da se preživljajo sami. Predpogoj za doseg tega namena je dobro urejeno posredovanje dela. Nato je govoril minister za deželno brambo Czapp. Po novi predlogi dobe invalidi mesečno od 30 do 90 kron, vsak svojec invalida 30 do 60 kron. Če umre invalid, dobi vsak izmed njegovih zaostalih od 48 do 60 kron na mesec.

Vlado ni vodila pri tem zakonu ozkosrčnost in smatra sedanjo ureditev preskrbovalnim le za provizorično. Ko se predloži v najkrajšem času nov zakon za vojaško preskrbo, se tudi ta zadeva končno veljavno uredi. Češki socialni demokrat Nemeč protestira proti očitani, izrečenem na seji gosposke zbornice napram socialnim demokratom, da so ti notranji sovražniki države. Izjavi, da bodo glasovali socialni demokrati za predloženi zakon, ker pomenja izboljšanje napram sedanjemu položaju. Krščanski socialci Jerzabek pravi, da razlogi socialnih demokratov za glasovanje proti vojnim kreditom niso pravi. Odgovarja mu sodrug Forstner, ki pravi, da je njegova stranka glasovala vedno za sredstva, ki so potrebna prebivalstvu, toda za sredstva, omogočujoča nadaljevanje te strahotne vojne, ne morejo glasovati. Forstner zahteva, da se uporabljajo najstarejši letniki črnovojniki le v zaladju. Češki poslanec Kalina odreja gosposki zbornici pravico, da bi odločevala o usodi narodov. Dokler bodo odločevali gosposke kakor Auerperg, Pattai in Plener o vojni, tako dolgo ne pride nemško ljudstvo do miru. Socialni demokrat Seitz poudarja potrebo parlamenta in zlasti dolžnost, da se štiti parlament proti vsem napadom iz parlamenta samega. Ostro napada gosposko zbornico. Potem govori o zunanji politiki in izrazi bojazen, da se je v zadnjem času zunanja politika nekoliko drugače orientirala. Vesti o našem pohodu v Ukrajino, o pogajanjih z Rumunijo, potrjuje to. Avstrijski narodi ne žele niti nasilnega pohoda v Ukrajino, niti nasilstev napram Rumuniji. Poslanec Gostinčar izjavi, da dosedanj prejemki invalidov ne pomenjajo nikakršne oskrbe, temveč učinkujejo ravno v vojnem času kakor izzivanje. Najnujnejša dolžnost države je, da poskrbi invalidom delo. V ta namen je treba ustanoviti za vse narode primerne strokovne šole. Pritožuje se nad postopanjem oblasti pri odmeri vzdrževalnine in protestira proti temu, da nastopa gosposka zbornica kot sodnik nad poslansko zbornico. Po zaključnem govoru poročevalca Glöckla, ki izrazi upanje, da stopi novi zakon s 1. aprilom v veljavo, se sprejme zakon v prvem in tretjem čitanju.

Prihodnja seja v torek 5. marca.

Zadnje vesti.

Pogajanja z Rumunijo.

Budapešta, 1. marca. V ministrskem svetu je poročal dr. Wekerle o pogajanjih z Rumunijo ter izjavil, da pogajanja ne potekajo tako, da bi se smelo pričakovati skorajšnjega uspeha. Če ravno se Rumunija končno veljavno se ni izjavila, se položaj glede miru z Rumunijo v ogrskih krogih ne presoja ugodno. Zaradi tega dr. Wekerle še ni odpotoval v Bukarest.

Köln 1. marca. Berlinski dopisnik „Kölnische Volkszeitung“ javlja iz zanesljivega vira, da se bodo, če ultimatum Rumuniji poteče brez uspeha, takoj pričele nameravane operacije proti Rumuniji.

Dogodki v Rusiji.

Pariz, 1. marca. Sovjet ljudskih komisarjev je ustanovil iz treh članov obstoječ direktorij z izredno oblastjo. V direktoriju sta tudi Ljennin in Trockij. Direktorij je sklenil, naj se Petrograd brani pred nemškim napadom.

Stockholm, 1. marca. Semkaj dospela poročila javljajo, da sta Narva in Vitebsk že v nemških rokah.

Japonska se pogaja z Ameriko.

Lyons 1. marca. Kakor „Associated Press“ iz Washingtona poroča, se je Japonska obrnila na Ameriko in entento s predlogom, da se glede Sibirije ukrenejo skupne priprave, da se rešijo velike vojne zaloge v Vladivostoku in raznih postajah sibirskih železnice. Amerika je stopila v dogovor z Japonsko. Japonska vlada je mnenja, da položaj v Sibiriji opravičuje vojaško akcijo Japonske. Japonska bi soglasala s sodelovanjem ameriških in ententinih čet. Nujna pa je rešitev vprašanja, jeli naj Japonska sama prične akcijo ali naj se uvede skupno podjetje. — Japonski poslanik je že zapustil Petrograd, kar pomenja odločilen preobrat v odnosih med Rusko in Japonsko.

Aprovizacija.

Prodajalci sladkorja iz Ljubljane se vabijo, da se zanesljivo zglase v ponedeljek 4 t. m. v sladkorni centrali pri g. ravnatelju Lillegu radi sladkornih nakazil.

Kruh in izkaznice št. 15 se bo dobival v pekarni g. Zalarja, Stari trg — in ne pri g. Trčku Breg.

Nakazila za testenine za rodbine, ki imajo zelene izkaznice s črko A se dobe kakor je objavljeno dne 4. in 5. marca od 8. do 12. v mestni posvetovalnici.

Oddaja rompirja pri mestni aprovizaciji. Mestna aprovizacija oddaja krompir na krompirjeve nakaznice po okrajih iz skladišča pri Mühleisnu. Tamkaj pride iz okraja lahko vsakdo

na vrsto in na vsako osebo odpade enaka množina krompirja. Dočin so prvi trije okraji dobili krompir pred novim letom na osebo 10 kg, sta ga četrta in peti okraj, ker je bil takrat ugoden dovoz, dobila na osebo po 15 kg. Po novem letu so prišli na vrsto okraji od šestega naprej. Pri prvi razdelitvi je prišlo na osebo po 5 kg, pri sedanj drugi razdelitvi pa zopet 5 kg. Dosedaj sta prišla v drugi na vrsto šesti in sedmi okraj, ki sta torej prejela ravno toliko krompirja, kakor prvi mestni okraji pred novim letom. Razmere kažejo, da so okraji, ki so sedaj dobili dvakrat po 5 kg krompirja (VI. in VII. okraj) na boljšem, kakor IV. in V. okraj, ki sta sicer dobila pred novim letom na osebo 15 kg, a je ta množina tudi že zdavnaj pojedena. Zadnje čase se pa oglašajo pri mestni aprovizaciji na Poljanski cesti razni posebkariji, ki hočejo imeti izven redne oddaje krompirja nakazila za krompir. Dokler se je oglasilo vsak dan po nekaj rodbin, ki so se sklicevale na absolutno pomanjkanje živil, je mestna aprovizacija v takih slučajih posameznikom nakazovala po velikosti rodbine od 5 do 10 kg krompirja. Hotela je na ta način od pomoči najhujši bedi. Zadnje dni pa je število posebkarjev tako naraslo, da je popolnoma nemogoče, da bi se še naprej mogle pri razdeljevanju krompirja delati kake izjeme. V sled tega mestna aprovizacija na Poljanski cesti ne bo od danes naprej nikomur več izdala posebnega nakazila za krompir. Kolikor krompirja bo mestna aprovizacija še dobila, ga bo razdelila na krompirjeve izkaznice najprej za VIII. in IX. okraj po 5 kg, pozneje pa po možnosti in z ozirom na razpoložljive količine še za druge okraje. Stranke se opozarjajo na to odredbo mestne aprovizacije in se naprošajo, da naj ne hodijo v nobenem slučaju radi krompirja v mestno aprovizacijo na Poljansko cesto, marveč naj počakajo, da izvedo iz časopisa, kedaj pride njihov okraj in številka njihove krompirjeve nakaznice na vrsto pri oddaji krompirja iz Mühleisnovega skladišča. Da ne bo nobene zamere se istočasno objavlja, da je posebnemu organu naročeno, da ne sme nikogar spustiti radi krompirja v aprovizacijske prostore na Poljanski cesti.

Špeh za V. okraj štev. 1 do 700 dobe stranke v ponedeljek 4. t. m. popoldne na Poljanski cesti št. 15. Določeni je tale red: od 1 do pol 2 št. 1 do 115, od pol 2 do 2 št. 116 do 230, od 2 do pol 3 št. 231 do 354, od pol 3 do 3 št. 355 do 460, od 3 do pol 4 št. 461 do 580, od pol 4 do 4 št. 581 do 700. Vsaka oseba dobi 1/4 kg špeha, kilogram stane 16 kron. Špeh je importiran in ni od ogrskih prašičev.

Tiskovni sklad za „Naprej“.

Sodr. Malovrh je nabral v Hrastniku K 17-53.

Kdor zna misliti,

ve, da mora biti vsak delavec član socialno demokratične stranke.

Zaveden delavec ne bo odlašal, temveč takoj sporočil svoj pristop v stranko z dopisnico. Napiše naj natančno: svoje ime, stan in bivališče in odpošlje na naslov: Josip Petejan, Ljubljana, Učiteljska tiskarna.

Bodočnost gre delavstvu, če bo močno, zato vsi v organizacije!

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejan.

Tisk „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani.

F. BATJEL

Gorica

Ljubljana

Stolna ulica št. 2. Stari trg št. 28.

Moška in ženska dvokolesa

Se s staro prevratiko

šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke.

Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.

Mehanična delavnica na Starem trgu št. 11.

Agitirajte za „Naprej“! Pošiljajte ga vojakom!

JADRANSKA BANKA

PODRUŽNICA LJUBLJANA.

Delniška glavnica: K 12.000.000. Rezerve: nad K 1.000.000.

CENTRALA: TRST.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metko vič, Opatija, Spljet, Si benik, Zader.

SPREJEMA: Vloge na knjižice in jih obrestuje po čistih 4%. Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na moratorij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vredn. papirje, itd. in srečke c. kr. razr. loterije

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE PREDUJME: ua blago, ležaje v javnih skladiščih.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkvalitetneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA. Telefon št. 257.